

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII Всеукраїнської
науково-практичної конференції
студентів та молодих вчених
(19-21 листопада 2024 року)

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності
Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України
м. Одеса

Південноукраїнські наукові студії

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих
вчених**

(19-21 листопада 2024 року)

УДК: 1+316 (062.552)

Рецензенти:

Володимир ЖАРКИХ, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, історії та політології, НУ «Одеська політехніка»;

Оксана ІВАНОВА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет.

Рекомендовано Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 7 від 26.12.2024 р.

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – Оксана ПЕТІНОВА, доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна

Члени редколегії:

Євген БОРІНШТЕЙН, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), Україна

Зоя АТАМАНЮК, доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», (м. Одеса), Україна

Олена ЛІСЕЄНКО, доктор соціологічних наук, професор, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (м. Одеса), голова Південноукраїнського відділення САУ, Україна

Південноукраїнські наукові студії: Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. студентів та молодих вчених (м. Одеса, 19-21 листопада 2024 року) / за ред. д. філос. н., проф. Петінової О. Б. – 213 с.

Матеріали конференції представлені в авторській редакції мовою оригіналу

Лія ЧЕБАНУ	ЗЛО ЯК БРАК ДОБРА (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З ТВОРУ «СПОВІДЬ» АВРЕЛІЯ АВГУСТИНА).....	176
Марія РАЙКОГЛОВА	МУДРІСТЬ ТА ЇЇ «ВОРОГИ» (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ З «ПОХВАЛИ ГЛУПОСТІ» Е.РОТТЕРДАМСЬКОГО).....	180
Микола НАЧЕВ	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕТАМОДЕРНУ: ФІЛОСОФСЬКІ КОНЦЕПЦІЇ.....	183
Андрій КОВАЛЕНКО	МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ НА ПРИКЛАДІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП: ЛЕКСИЧНИЙ І КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ.....	185
Юлія МЕЛЬНИК	ДОЛЕНОСНА РОЛЬ ПЕРШОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО РЕФЕРЕНДУМУ В СТАНОВЛЕННІ УКРАЇНИ ЯК НЕЗАЛЕЖНОЇ ДЕРЖАВИ.....	187
Ярослав УСТИМЕНКО	ТРАНСФОРМАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА: ВІД ТОТАЛІТАРИЗМУ ДО ДЕМОКРАТІЇ.....	189
Тетяна ПЕДЕНКО	МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЯКОСТІ ОСВІТИ: АДАПТАЦІЯ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	192
Марія ГЕЛЯКА	ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ СТОРОНИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ.....	196
Ростислав КАНДИБА	ПОГЛЯДИ НА ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ПРОВІДНИХ ДІЯЧІВ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ.....	199
Ігор КОСАКІВСЬКИЙ	ЦНОТИ У РОЗУМІННІ АРИСТОТЕЛЯ (НА ОСНОВІ УРИВКІВ З «НІКОМАХОВОЇ ЕТИКИ»)...	203
Таїсія АКІМОВА	ВІЛЬНА ЛЮДИНА У РОЗУМІННІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ.....	206
Евеліна БЕЖЕНАР	КОНЦЕПЦІЯ ПЛАТОНІЧНОГО КОХАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ «БАНКЕТУ» ПЛАТОНА).....	211

Таким чином, девіантна поведінка є складним явищем, що має як позитивні, так і негативні форми. Позитивні прояви девіантності можуть бути каталізатором змін, тоді як негативна поведінка сигналізує про проблеми, які необхідно подолати. Аналізуючи природу девіантної поведінки, важливо зберігати баланс між критикою та розумінням. Завершуючи, зазначимо, що девіантна поведінка є дзеркалом суспільства. Вона відображає його сильні і слабкі сторони, а також його готовність змінюватися. Тому варто зосереджувати увагу не на однозначному засудженні девіанта, а на особистісних та соціальних причинах такої поведінки.

Список використаних джерел:

1. Білецька Т.В., Купчишина В.Ч. Поширення девіації у підлітковому середовищі: шляхи профілактики. *Теорія та історія соціології*. 2020. Вип. 20. С.77-81.
2. Девіантна поведінка. Енциклопедія сучасної України : веб-сайт. URL: <http://surl.li/siicsy> (дата звернення: 02.11.2024).
3. Петришин Л. Й. Позитивні девіації як феномен соціальної реальності та особистісного становлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 11 : Соціальна робота. Соціальна педагогіка. 2018. Вип. 24(1). -С. 198-207.
4. Христук О. Л. Психологія девіантної поведінки: навчально-методичний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2014. 192 с.

Ростислав КАНДИБА,

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ОПП «Туризм»,
факультет менеджменту, готельно-ресторанної справи та туризму,
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н.,
професор кафедри мистецтвознавства та

загальногуманітарних дисциплін,
Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

ПОГЛЯДИ НА ВИХОВАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ ПРОВІДНИХ ДІЯЧІВ ЕПОХИ ВІДРОДЖЕННЯ

Епоха Відродження (XIV-XVII століття) стала одним із найважливіших періодів в історії людства, що докорінно змінив підходи до освіти, культури та суспільства. Цей час характеризується відродженням античних ідей, акцентом на гуманістичні цінності, що спонукало мислителів та освітян зосередитися на індивідуальному розвитку кожної особистості. Важливою частиною цього процесу стало виховання обдарованих дітей, оскільки їх вважали носіями таланту і потенційними лідерами майбутнього [1, с.161-162].

Еразм Роттердамський наголошував на необхідності етичного виховання та розвитку критичного мислення. Його педагогічна концепція базувалася на

тому, що освіта повинна готувати дітей до самостійного життя та прийняття відповідальних рішень [2].

Леонардо да Вінчі вбачав важливість не лише теоретичної, але й практичної освіти, акцентуючи на тому, що знання мають застосовуватися у реальному житті. Він закликав до гармонійного розвитку як науки, так і мистецтва, оскільки вважав, що обдарована дитина повинна бути різнобічно розвинутою [1, с.167-168].

Мішель Монтень, в свою чергу, підкреслював важливість індивідуального підходу до кожної дитини. Він вірив, що виховання повинно відповідати природним здібностям та інтересам дитини, а не лише слідувати стандартним освітнім програмам. Його філософія була заснована на тому, що навчання має приносити задоволення та стимулювати дитину до саморозвитку [1, с.170-171].

Відродження принесло на передній план концепцію "homo universalis" — людини, яка розвивається всебічно і гармонійно. Це стосувалося не тільки дорослих, але й дітей, зокрема обдарованих. Мислителі та педагоги того часу вважали, що такі діти повинні отримати особливу освіту, яка б допомогла розкрити їхній потенціал [7].

Гуманісти епохи Відродження бачили виховання як засіб для розвитку особистості, яка має бути не лише розумною, але й етичною. Цей підхід базувався на переконанні, що гармонія між інтелектом, мораллю та естетичними якостями дозволяє людині досягти найвищого рівня розвитку. Педагоги прагнули виховувати у дітей здатність до самостійного мислення, розвитку творчих здібностей та емоційної інтелігентності [6].

Таким чином, епоха Відродження відіграла вирішальну роль у формуванні сучасних підходів до освіти обдарованих дітей, заклавши фундамент для гуманістичного та індивідуалізованого виховання, що залишається актуальним донині [6].

Еразм Роттердамський (1466-1536) — один із найвідоміших гуманістів епохи Відродження, який вніс значний вклад у розвиток ідей виховання та освіти. Його педагогічні погляди ґрунтувалися на принципах гуманізму, що передбачали розвиток обдарованих дітей через формування в них моральних, інтелектуальних та естетичних якостей [2].

Еразм вважав, що виховання обдарованих дітей повинно поєднувати всебічний розвиток особистості з етичними цінностями. У своїх творах він наголошував на важливості морального виховання як фундаменту для інтелектуального розвитку. Він стверджував, що дитина не може стати справжнім громадянином без високих моральних якостей. Тому, поряд з навчанням мов, літератури та наук, обдарованим дітям необхідно прищеплювати етичні норми, такі як справедливість, чесність та милосердя [2].

Таким чином, Еразм Роттердамський заклав основи для сучасного гуманістичного підходу до виховання обдарованих дітей, де інтелектуальні здібності не можуть розвиватися без моральних цінностей [2].

Леонардо да Вінчі (1452-1519) — геніальний винахідник, художник, вчений та мислитель епохи Відродження, який зробив величезний внесок у розвиток різних галузей науки та мистецтва. Його педагогічні погляди на виховання обдарованих дітей ґрунтувалися на практичності освіти, що поєднувала теорію з практикою [1, с.167].

Леонардо вважав, що справжній розвиток обдарованих дітей може відбутися лише через їхню участь у реальних практичних діяльностях. Він підкреслював, що знання, здобуті у школах, повинні застосовуватися в реальному світі. Важливим аспектом виховання, на думку Леонардо, була здатність перетворювати теоретичні знання на практичні досягнення. Він наголошував, що лише ті знання, які можна використовувати на практиці, мають справжню цінність [3].

Зокрема, Леонардо вірив у важливість спостереження та експериментів. Він рекомендував обдарованим дітям активно вивчати навколишній світ через досліди та спостереження, адже це дозволяє розвивати критичне мислення і вміння робити власні висновки [3].

Мішель Монтень (1533-1592) — французький філософ і есеїст, один із найвпливовіших мислителів епохи Відродження, який своїми роботами підкреслював важливість індивідуального підходу до виховання дітей, зокрема обдарованих. Він вважав, що кожна дитина має свій унікальний потенціал і завдання освіти — допомогти їй розкрити ці особливі здібності [1, с.170].

Монтень виступав проти традиційного схоластичного навчання, яке, на його думку, подавляло індивідуальність і змушувало дітей механічно запам'ятовувати знання, замість того щоб розвивати їхню здатність до критичного мислення та самостійних суджень. Він вважав, що виховання повинно бути гнучким і враховувати інтереси та природні нахили дитини. Тільки так можна розвивати справжні таланти і допомагати дітям виявляти свою унікальну індивідуальність [4].

Монтень також акцентував увагу на важливості виховання через досвід. Він вважав, що навчання повинне базуватися не лише на книжковій теорії, але й на реальному житті та практичному досвіді. Це дозволяє дитині розвивати не тільки інтелектуальні, але й моральні та соціальні навички, які є необхідними для гармонійного розвитку особистості [1, с.171].

Джованні Піко делла Мірандола (1463-1494) — італійський філософ та гуманіст епохи Відродження, який вніс значний вклад у розвиток ідей освіти та виховання обдарованих дітей. Він відомий своїм переконанням, що розвиток індивідуальних здібностей та талантів обдарованих дітей неможливий без тісного зв'язку з мистецтвом, культурою та філософією [5].

Однією з ключових ідей Піко було твердження, що людина має необмежені можливості для саморозвитку, а мистецтво та культура є важливими інструментами для вивільнення цього потенціалу. Він вважав, що освіта обдарованих дітей повинна охоплювати не тільки наукові дисципліни, але й такі галузі, як музика, живопис, поезія та філософія. Піко був переконаний, що лише всебічний розвиток може привести до гармонійної особистості [5].

Крім того, Піко вважав, що виховання повинно спрямовувати дітей на пізнання філософських та духовних аспектів життя, що допомагає їм зрозуміти своє місце у світі та розвивати етичні цінності. Таким чином, він бачив освіту як засіб для розвитку не лише інтелектуальних здібностей, але й духовної складової особистості [5].

В епоху Відродження ідея всебічного розвитку людини, або "homo universalis", стала ключовою для педагогічних підходів до виховання обдарованих дітей. Мислителі того часу, такі як Леонардо да Вінчі, Піко делла Мірандола та інші, вважали, що обдаровані діти повинні мати широкий кругозір і розвивати себе у різних сферах знань [6].

Універсальність знань передбачала, що дитина не повинна обмежуватися вивченням лише однієї галузі. Обдаровані діти мали можливість одночасно вивчати науку, мистецтво, літературу, філософію та музику, щоб стати гармонійними особистостями. Такий підхід допомагав їм розвивати критичне мислення, творчі здібності та широку ерудицію [6].

Основний принцип полягав у тому, що знання з різних дисциплін не суперечать одне одному, а доповнюють. Мислителі Відродження вважали, що всебічний розвиток сприяє розкриттю повного потенціалу обдарованої дитини. Вивчення мистецтв, таких як живопис або музика, допомагало розвивати емоційну інтелігентність, тоді як науки розвивали аналітичне мислення. Взаємодія різних сфер знань дозволяла дітям краще розуміти навколишній світ та своє місце в ньому [6].

Сучасна система освіти, зокрема у галузі роботи з обдарованими дітьми, втілює ідеї Відродження через індивідуальні навчальні програми, стимулювання творчого підходу та розвиток інтелектуальної свободи. Таким чином, педагогічні принципи Відродження не тільки зберегли свою актуальність, але й отримали нове дихання в умовах сучасних освітніх викликів [7].

Висновок: Практичні аспекти виховання обдарованих дітей, що базуються на ідеях епохи Відродження, сприяють створенню середовища, в якому кожна дитина може максимально розкрити свій потенціал. Індивідуальний підхід, розвиток критичного мислення, інтеграція мистецтв та науки – ці методи залишаються актуальними і сьогодні, допомагаючи обдарованим дітям досягати успіху в різних сферах.

Список використаних джерел:

1. Обдарованість. Досвід історичного та порівняльного аналізу [Електронний ресурс]. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/12517/> (Дата звернення 18.10.2024).
2. Еразм Роттердамський. *Похвала глупоті* [Електронний ресурс]. URL: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=3963> (Дата звернення 18.10.2024).
3. Леонардо да Вінчі. *Божественний і земний* [Електронний ресурс]. URL: <https://projectfromitaly.com/ua/leonardo-bozhestvennyj-i-zemnyj/> (Дата звернення 18.10.2024).
4. Монтень М. *Досліди* [Електронний ресурс]. URL: <https://moyaosvita.com.ua/literatura/mishel-monten-doslidi-analiz-formi-i-filosofi%d1%97/> (Дата звернення 18.10.2024).

5. Піко делла Мірандола Дж. *Мова про гідність людини* [Електронний ресурс]. URL: https://stud.com.ua/43478/filosofiya/vchennya_gidnist_lyudini_dzhovanni_piko_della_mirandoli (Дата звернення 18.10.2024).
6. Педагогічні ідеї та досвід епохи Відродження [Електронний ресурс]. URL: https://stud.com.ua/170526/pedagogika/pedagogichni_idu_dosvid_epohi_vidrodzhennya (Дата звернення 18.10.2024).
7. Педагогічні ідеї Відродження [Електронний ресурс]. URL: https://stud.com.ua/62331/pedagogika/pedagogichni_ideyi_vidrodzhennya (Дата звернення 18.10.2024).
8. Педагогічні ідеї епохи Відродження [Електронний ресурс]. URL: http://megalib.com.ua/content/868_5_Pedagogichni_idei_epohi_Vidrodjennya.html (Дата звернення: 18.10.2024).

Ігор КОСАКІВСЬКИЙ

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальності 073 «Менеджмент»,

Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

Науковий керівник: Оксана ПЕТІНОВА, д. філос. н.,

професор кафедри мистецтвознавства та

загальногуманітарних дисциплін,

Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

ЦНОТИ У РОЗУМІННІ АРИСТОТЕЛЯ (НА ОСНОВІ УРИВКІВ З «НІКОМАХОВОЇ ЕТИКИ»)

Аристотель розглядає чесноту як важливий елемент моральної поведінки, що сприяє досягненню внутрішньої гармонії та щастя. Вона є «схильністю вибирати середнє», визначене розумом, і потребує свідомого вибору та практики, що дозволяє уникати крайнощів у поведінці та спрямовує до морального вдосконалення [1, с. 93]. Чеснота, як мужність, є серединою між боягузством і надмірною сміливістю, і досягається через усвідомлений самоконтроль, що свідчить про важливість розумного вибору для досягнення моральної досконалості [2, с. 89].

Ключовим у формуванні чесноти є регулярна практика добродішних дій. Аристотель наголошує, що людина стає справедливою через виконання справедливих вчинків, що підкреслює важливість виховання і звички у формуванні морального характеру [1, с. 67]. Через постійну практику чеснотливі дії інтегруються у характер людини, дозволяючи їй діяти морально без вагань. Аристотель також розрізняє етичні (моральні) та діаноетичні (інтелектуальні) чесноти: етичні чесноти, як-от мужність і помірність, формуються через практику і стосуються волі й характеру, тоді як діаноетичні чесноти, такі як мудрість і розсудливість, залежать від навчання та інтелектуального розвитку [5,